

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL

Majandusteaduskond

Ärikorralduse instituut

Kristjan Sootalu

**ÜLIKOOLIÕPPE HILINE KATKESTAMINE JA
ÜLIKOOLIKOGEMUSE VÄÄRTUS ÕPINGUD KATKESTANUD
ÜLIÕPILASTE SILMIS TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOLI
LOGISTIKA BAKALAUREUSEÕPPE NÄITEL**

Bakalaureusetöö

Õppekava EALB logistika

Juhendaja: Tarvo Niine, PhD

Tallinn 2020

Deklareerin, et olen koostanud lõputöö iseseisvalt ja olen viidanud kõikidele töö koostamisel kasutatud teiste autorite töödele, olulistele seisukohtadele ja andmetele, ning ei ole esitanud sama tööd varasemalt ainepunktide saamiseks. Töö pikkuseks on 6112 sõna sissejuhatusest kuni kokkuvõtte lõpuni.

Kristjan Sootalu

(allkiri, kuupäev)

Üliõpilase kood: 134515EALB

Üliõpilase e-posti aadress: kristjan.sootalu@gmail.com

Juhendaja: Tarvo Niine, PhD:

Töö vastab kehtivatele nõuetele

.....

(allkiri, kuupäev)

Kaitsmiskomisjoni esimees:

Lubatud kaitsmisele

.....

(nimi, allkiri, kuupäev)

SISUKORD

LÜHIKOKKUVÕTE	4
SISSEJUHATUS	5
1. TEOREETILINE ÜLEVAADE	7
1.1. Logistikaõpe Eestis	7
1.2. Tööjõuturu ülevaade	8
1.3. Õppemotivatsioon ja seda mõjutavad tegurid	10
1.4. Õpingute katkestamise põhjused	11
2. UURINGU METOODIKA	14
2.1. Uurimismeetodi kirjeldus	14
2.2. Intervjuu kavandamine ja läbiviimine	14
2.3. Üldkogumi kirjeldus	15
3. UURINGU TULEMUSED	17
3.1. Ülevaade küsitlusele vastajate profiilist	17
3.2. Ülevaade katkestamise põhjustest	18
3.3. Ülevaade katkestajate ülikoolijärgsest karjäärist	22
3.4. Õpingute jätkamise potentsiaal	24
3.5. Intervjuude analüüs	26
KOKKUVÕTE	28
SUMMARY	31
KASUTATUD ALLIKATE LOETELU	34
LISAD	36
Lisa 1. Ankeetküsitlus	36
Lisa 2. Intervjuu küsimused	39
Lisa 3. Lihtlitsents	40

LÜHIKOKKUVÕTE

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärgiks on kaardistada ja uurida põhjuseid, miks aastatel 2002-2015 Tallinna Tehnikaülikoolis logistika bakalaureuseõppesse õppima asunud tudengid on õpingud katkestanud hilises faasis ehk juhul, kui vähemalt 50% õppekavast (90 EAP 180 EAP-st) on täidetud. Lisaks katkestamise põhjustele käsitletakse ka hinnangut ülikooliõppe väärtusele, mõju edasisele karjäärile ning õpingute lõpule viimise tõenäosust ja selleks motiveerivaid tegureid. Analüüs on teostatud ankeetküsitluse vastuste ja intervjuude põhjal. Valimisse kuulunud 70-st õpingud katkestanud tudengitest vastas ankeetküsitlusele 34 inimest.

Peamiste õpingute katkestamise põhjustena tuuakse välja, et töö võttis aja endale, perekondlikud või elukorralduslikud muudatused ja raskused lõputöö protsessi käivitamisega. Ülikoolist saadud kogemusi hinnatakse üldiselt pigem positiivselt, kuid leidub ka neid, kes ülikoolis kogetuga rahule ei jäänud. Logistikaõppe katkestanute seas leidub pea võrdselt neid, kes töötavad logistikavaldkonnas, kui neid, kelle praegune töökoht ei ole üldse logistikaga seotud.

Küsitluse tulemusest selgub ka see, et hilised katkestajad jagunevad üsna võrdselt nendeks, kellel on plaan lähiaastatel õpingud lõpule viia, ja nendeks, kellel puudub vajadus, motivatsioon või aeg õpingud taas käsile võtta. Peamised meetmed, mida ülikool saaks omalt poolt tudengite naasmise toetuseks kasutusele võtta, on kaugõppe võimalus logistika õppekaval ja koolipoolne isiklik teavitustöö õpingute jätkamise võimaluste osas. Samas puudub paljudel ülikooli osas kriitika ja tunnustatakse, et õpingute lõpetamine seisab vaid neist endist tulenevate põhjuste taga.

Võtmesõnad: logistikaõpe, õpingute katkestamine, ülikoolikogemus, elukestev õpe

SISSEJUHATUS

Käesoleva bakalaureuse lõputöö eesmärgiks on selgitada välja, kuivõrd negatiivselt või positiivselt käsitlevad oma pooleli jäänud ülikooliõpinguid õpilased, kes läbisid ajaperioodil 2002-2015 Tallinna Tehnikaülikoolis logistika bakalaureuseõppe programmist rohkem kui 50%, aga siis lahkusid koolist. Töö käigus kaardistatakse põhjused, miks õpingud on pooleli jäänud ja kas lähiajal plaanitakse õpingud lõpule viia. Lisaks tuleb töös välja, mis mõjutas õppimise ajal motivatsiooni ja mida saaks ülikool teha teisiti, et õpingute katkestamist vähendada.

Uuringut ajendas koostama Tallinna Tehnikaülikooli majandusteaduskonna soov saada tagasisidet õpingud hilises faasis katkestanud tudengitelt. Uurimisprobleemiks on asjaolu, et puudub teadmine, kuidas Tallinna Tehnikaülikooli logistika õppekavalt välja langenud üliõpilased hindavad oma ülikoolikogemust ning samuti on teadmine väljalangemise põhjuste kohta vaid üksikjuhtumitel põhinev.

Töö motiiviks on mitmed asjaolud. Esiteks, hüpoteesiks oleks proovida ümber lükata väide, et ülikooli katkestamine on finantseerija raha raiskamine. Kuigi ühelt poolt saaks küll arvata, et ehk oleks nende tänane karjäär kõrgema lennuga, kui omal ajal oleks ka kraad saanud omandatud, siis sellele vaatamata on uuringu taga soov selgitada, kuivõrd paljud katkestajad on tegelikult rahul nii ülikooli- kui karjäär kogemusega ning täna panustamas valdkonnas igati täisväärtuslikult. Teiseks, sageli tähtsustab ülikool väljalangevuse põhjuste osas asjaolu, et takistuseks saab kas üksikute keeruliste ainete läbimine või ka see, et ülikooli poolt ei ole tehtud piisavalt, et õpilaste läbimist paremini toetada. Käesolev uurimus soovib näidata, mis on ülikooli poolsete tegevuste või tegemata jätmiste roll kõigi teiste panustavate tegurite kõrval, eeldusega, et eeldatavalt on koolipoolsed asjaolud enamasti teisejärgulise tähtsusega. Kolmandaks motiiviks on ülikooli jaoks pragmaatiline asjaolu - luua uuringu käigus valimiga side, et selgitada nende huvi ja vajadust tagasi diplomi omandamise trajektoorile pöörata. N-ö "hiliseid katkestajaid" – kel logistika õppest läbitud rohkem kui pool, on väga üldstatult kusagil 10% võrreldes kogu kahe aastakümne jooksul TTÜ bakaõppelõpetanud logistikutega. Motiiv viia läbi uuring just täna on lisaks oluline ka

potentsiaalsetele tagasipöördujatele endile - nimelt on logistika õppekava sulgumas ning kaval on võimalik lõpetada veel vaid ühe õppeaasta jooksul. Uuringu läbiviimise hetk on suurele osale valimist "viimane kutse enne lennuki õhkutõusu". Viendaks motiiviks on asjaolu, et siiski võib olla katkestajatel tagasisidet selle kohta, mida ülikool saaks teisiti teha ning võibolla on siin signaale, mida muul viisil tagasiside kogumine pole senini üles noppinud. Motiivide nimekirja lõpetuseks on ülikool huvitatud parandamast suhteid vilistlastega ning sektoriga laiemalt ning seega on ka "hilised katkestajad" huviorbiidis, kuna suures osas on nemadki sektoris aktiivsed tegutsejad.

Käesolev töö omab autori jaoks ka teatavat isiklikku tähendust, sest tegemist on samuti õpingud hilises faasis katkestanud tudengiga, kes asus logistika õppekavale õppima 2013. a sügisel, sooritas kõik õppeained nominaalaja lõpuks, kuid pärast esimesel katsel ebaõnnestumist lükkas lõputöö kirjutamise neli aastat edasi.

Töö vastab järgmistele uurimisküsimustele:

1. Millised on peamised põhjused, miks tudengid on hilises faasis õpingud katkestanud?
2. Kuidas hindavad tudengid ülikoolist saadud kogemusi?
3. Mida saaks ülikool teha, et vähendada õpingute katkestamist ja kuidas saaks aidata katkestanud tudengitel õpingud lõpetada?

Nendele uurimisküsimustele vastuste saamiseks koostab autor ankeetküsitluse, millele palub vastata aastatel 2002-2015 Tallinna Tehnikaülikooli logistika bakalaureuseõppele astunud tudengitel, kes on õpingud katkestanud siis kui neil on 50% või rohkem õppekavast täidetud. Üldkogumisse kuulub 70 tudengit.

Lõputöö on jaotatud kolmeks suuremaks peatükiks. Esimene peatükk käsitleb teoreetilist tausta õpingute katkestamise, õppemotivatsiooni ja logistikasektori kohta. Teine peatükk kirjeldab valimit ning läbiviidud uuringu meetodit ja protsessi. Kolmandas peatükis on ankeetküsitluse tulemuste ülevaade ja analüüs, mille põhjal jõuab autor järeldusteni ja uurimisküsimuste vastusteni.

1. TEOREETILINE ÜLEVAADE

1.1. Logistikaõpe Eestis

Logistika bakalaureuseõppega alustati Tallinna Tehnikaülikoolis aastal 2002 sügisel. Eraldiseisvale logistika õppekavale (õppekava tähisega EALB) lõpetati vastuvõtt aastal 2016 ja alates 2017. aastast on logistika üks ärimise bakalaureuse õppekava (õppekava tähisega TABB) peerialadest, mille saab teise kursuse keskel spetsialiseerumiseks valida. Ülejäänud peerialavalikud on ärianduse, juhtimise, turunduse ja majandusarvestuse peerialad. Taltechi kodulehel on logistika eriala kirjeldatud järgmiselt: „*Logistika peerialal süvened logistika kavandamise ja korralduse ja seda nii vahetu transpordi kui laonduse, ostutegevuse, tootmiskorralduse, erinevate logistikatehnoloogiate ja infolahenduste kui ka transpordiökonomika vaatenurgast*“ (Ärimise. Õppekava tutvustus 2020).

Lisaks saab jätkata magistriõpinguid Tallinna Tehnikaülikooli logistika magistriõppekaval, mis jaguneb omakorda kaheks peerialaks: logistika ja tarneahela juhtimine ning liikuvuskorraldus (Logistika. Magistriõpe 2020). Tallinna Tehnikakõrgkoolis on võimalik õppida rakenduskõrghariduse tasemel erialal „Transport ja logistika“. Õpe kestab neli aastat ja on võimalik õppida nii päeva- kui kaugõppes (Tallinna Tehnikakõrgkool 2020). Samuti on logistika rakenduskõrgharidus esindatud Ettevõtluskõrgkool Mainori õppekavade hulgas, kus seda pakutakse kolmeaastase kaugõppe vormis. (EEK Mainor 2020)

Eestis pakutav logistikaharidus on vastavuses kutsestandarditega, mille on koostanud koostöös SA Kutsekoda ja oma ala eksperdid. Kutsestandardid on dokumendid, milles on kutsetegevuse kirjeldus ja kutsel tegutsemiseks vajalikud kompetentsid ehk töö edukaks tegemiseks vajalikud oskused, teadmised ja hoiakud. Logistika kutsestandardid on (Kutsestandardid 2020):

- Hankejuht, tase 6
- Laojuht, tase 5 (ja osakutse Inventeerija, tase 5)
- Laotöötaja, tase 4 (ja osakutse Kaubakäitleja, tase 4)

- Logistik, tase 5 (ja osakutsed Kaubavarude täiendaja, tase 5, Kaubavarude korraldamine, tase 5)
- Logistikajuht, tase 6 (ja osakutse ekspedeerimine, tase 6)
- Logistiku abi, tase 4
- Tarneahelajuht, tase 7
- Veokorraldaja-logistik, tase 4 (ja osakutsed Kauba maanteevedude korraldamine, tase 4, Kaubavarude täiendamine, tase 4)

Logistika on valdkond, mille õpe eeldab tugevat seost akadeemilise ja praktilise poole vahel. Akadeemiline pool n-õ. klassikalisest logistikaõppes pühendub näiteks varude juhtimisele, nõudluse prognoosimisele ja süsteemide integreerimisele. Kaasaegne turg eeldab logistikult teadmisi ka turundusvaldkonnast, riskianalüüsist, finantsjuhtimisest ja üldiseid laialdasemaid teadmisi globaliseeruva maailma toimimisest. Kuna logistika ise on pidevalt arenev sektor, peab pidevas arengus olema ka logistikaõpe, et ülikooliõppe lõpetav tudeng oleks omandanud professionaalsed kaasaegsed oskused (Wu, Huang, Goh, Hsieh 2013).

Sama mõtet toetab ka 1977. aastal avaldatud artikkel, mis uuris Ameerika Ühendriikides pakutavaid logistika ja transpordi õppekavasid ja nende puudujääke. Kuigi oluliseks peeti ka põhiteadmisi laadusest, transpordiökonomikast ja üldist tehnilist kompetentsi, toodi juba siis välja logistika õppekavade puudujäägina vähene juhtimiskoolitus, probleemide lahendamise oskus ja kehv majandusainete põhi (raamatupidamine, andmetöötlus, finantsjuhtimine ja organisatsioonikäitumine) (Piercy, Krampf, Banville 1977).

1.2. Tööjõuturu ülevaade

2017. aastal viis Kutsekoda läbi uuringu, mis käsitles logistikasektori tööjõu- ja oskuste vajadusi. Transpordi ja logistikasektoris levinumaks ettevalmistuseks on kutseharidus, mis on 42% töötajatel. Alg-, põhi- või üldkeskharidus on pea kolmandikul ja kõrghariduse on omandanud umbes veerand töötajatest. Sellest veerandist omakorda kaks kolmandikku on rakenduskõrgharidusega ja üks kolmandik on omandanud bakalaureuse- või magistrakraadi. Samuti on uuringus välja toodud mõned olulisemad oskused, mis logistika valdkonnas üha enam tähtsamaks muutuvad (Kutsekoda 2017):

- erialased oskused ja baasteadmised;
- erinevate IKT lahenduste tundmine ja oskamine
- andmeanalüüs ja sellel põhinevate uute lahenduste ja tööprotsesside väljatöötamine
- mitmeotstarbelised oskused, näiteks valdkonnaspetsiifilised tehnilised teadmised kombineerituna IKT oskustega
- oskus kasutada erinevaid tehnilisi süsteeme ja vahendeid
- võõrkeeleoskus, erialane keelekasutus

Aastatel 2012-2017 langes logistika kõrgharidusõppe lõpetajate hulk 25% võrra, aga seda peamiselt rakenduskõrghariduse õppes osalenute arvelt. Bakalaureuse- ja magistriõppe lõpetajate arv sel perioodil oli kerges kasvutrendis (Kutsekoda 2017).

Ülikooli astujate koguhulka mõjutab olukord tööjõuturul ja üldine majanduslik seis riigis. Samuti sõltub sellest ka õpingute ajal tööle asumine ja seetõttu nominaalajast hiljem. Kui töötuse määr on kõrge, viiakse ülikooliõpingud reeglina kiiremini lõpule, et saavutada eelis tööjõuturul. Madala töötuse taseme või tööjõupuuduse puhul riigis on tõenäolisem, et minnakse ülikooli kõrvalt tööle ja õpingute lõpetamine lükkub edasi (Messera, Wolter 2010).

Rootsis tehtud uuringus kõrvutati tööjõuturul olevaid inimesi, kes on ülikooliõpingud katkestanud nendega, kes ei ole kunagi ülikoolis õppinud, ja võrreldi nende perspektiivi tööturul. Kuivõrd katkestamise põhjuseid on väga erinevaid, sõltub õpingud katkestanud tudengi edu tööjõuturul väga palju individuaalsest juhtumist. Nendel ametitel, mis ei eelda kõrgharidust, on kahest vaatluse all olevast grupist õige pisut edukamad need inimesed, kes ei ole kunagi ülikooliõpinguid alustanud, kuid vahe on minimaalne. Edukuse all peetakse silmas kõrgemat palka, kiiremat tõusmist ametiredelil, väiksemat töötuse määra. Peamisteks põhjusteks, miks katkestanud tudengite puhul võib tööjõuturul saata ebaedu, tuuakse katkestajate hirm, et töömaastikul kukutakse samuti läbi ning katkestajate tugevam sisemine surve olla edukas, mis omakorda võib viia läbipõlemiseni. Samas tasakaalustab olukorda see, et ülikooliteed alustanud inimesi nähakse tööjõuturul ambitsioonikatemana ja laialdasemate kogemustega. Siiski puudub ühel suur eelis teise ees ja kuna katkestajate puhul tulevad mängu katkestamise põhjused, õpingute kestus, õpitud eriala ja muud tegurid, on keeruline üldistust teha (Hällsten 2017).

Kõrghariduse katkestamist nähakse sageli kui rahastajate ressursside raiskamist, kuid see väide läheb vastuollu elukestva õppe põhimõttega, sest vaatamata puuduvale lõpudiplomile ja kraadile on inimene end harinud ja uusi erialaseid teadmisi omandanud (Schnepf 2014).

1.3. Õppemotivatsioon ja seda mõjutavad tegurid

2011. aastal koostatud uuringus käsitleti inseneri- ja tehnikateaduste erialadel õppivate tudengite õppemotivatsiooni ja seda mõjutavaid tegureid. Savage, Birch ja Noussi (2011) jagasid motivatsiooni kaheks: sisemine ja väline motivatsioon. Sisemine motivatsioon tuleneb isiklikust huvist eriala vastu ja eneseväljenduse vajadusest ning sellega kaasneb soov sügavamal tasemel õpitavast aru saada. Väline motivatsioon tuleneb tööjõuturu vajadustest ja ühiskonna survest ning välimiselt motiveeritud tudengid õpivad suurema tõenäosusega vaid „pindmiselt“ ehk keskendutakse sellele, mis tagaks kõrgema (hinnetes väljenduva) õppeedukuse. Inseneri- ja tehnikateaduste bakalaureuseõppe tudengid on peamiselt motiveeritud väliselt. Kui õppeasutuste soov on tõsta „sügavama“ õppimise motivatsiooni, peaks õppejõud suutma tudengeid rohkem kaasata ja teha õppeaine huvitavaks (Savage, Birch, Noussi 2011).

Andes tudengitele rohkem valikuvabadust õppekavades, saab kasvatada sisemist motivatsiooni, sest tudeng peab iseseisvalt tegema otsuseid, mis lähtuvad tema enda huvidest. Rangem distsipliin ja karmimad nõuded võivad aga sisemist motivatsiooni vähendada (Deci, Vallerand, Pelletier, Ryan 1991). Välistele eesmärkidele rõhu panemine toob suurema tõenäosusega kaasa kehvema vaimse tervise, madalama enesehinnangu, depressiooni ja ärevuse (Vansteenkiste, Simons, Lens, Sheldon, Deci 2004)

Tudengite õppemotivatsiooni mõjutab see, milline on nende rõhuasetus lühiajalistele ja pikaajalistele eesmärkidele. On neid, kelle motivatsiooni mõjutavad rohkem lühiajalised tegurid (jooksvad hindad, võrdlus kursusekaaslastega, õppimisele kuluv aeg jne) ja neid, kelle jaoks on piisavaks motivatsiooniks see, mis kaasneb õpingute lõpule viimisega (edukam karjäär, ühiskondlik tunnustus jne). Need, kes keskenduvad vaid lühiajalistele eesmärkidele, võivad lasta end kergemini rajalt kõrvale viia, kui õpingutes esineb tagasilööke. Pikaajaliste eesmärkide tähtsustamine võib aga aidata tudengitel üle saada raskustest, mis õppetöös jooksvalt tekkivad.

Seega on tähtis, et ülikool suudaks oma tudengitele juba varajases õppefaasis selgeks teha, millised karjäärivõimalused ja tulevikuväljavaated kaasnevad õpitava eriala vilistlastel (Benson, Kirn, Morkos 2013).

Ülikooli astudes on tudengid sageli liigselt optimistlikud enda õppeedukuse osas. Seda siis kas ülehinnates enda võimeid või alahinnates ülikooliõppe raskustaset. Tagasilöögid ja kehvad hinded võivad sageli tuua kaasa motivatsioonilanguse (Stinebrickner, Stinebrickner 2012). Samas on halbade hinnete ja õppemotivatsiooni vahel üsna paradoksaalne seos – kehvad õppetulemused viivad motivatsioonilanguseni ja madal motiveeritus põhjustab omakorda õppeedukuse langemise. Seega peaks ülikool suutma sekkuda enne, kui see ring tudengi õppeteele saatuslikuks saab. (Costa, Bispo, Pereira 2018)

Kui kolmeaastast bakalaureuseõpet võtta kui ajatelge, on motivatsiooni langemisel (võttes arvesse kõikvõimalikke erinevaid tegureid) üsna levinud tendents. Teise õppeaasta keskel on õppemotivatsioon kõige madalamal, kuid langus algab juba esimese õppeaasta lõpus. Samas aga hakkab kolmanda õppeaasta algul motivatsioon järjest taas tõusma. Kolmanda aasta tõusu saab seletada sellega, et kui üle poole õppekavast on juba läbi, paistab lõpp lähedal (Jacobs, Newstead 2000)

1.4. Õpingute katkestamise põhjused

Ühendkuningriikides viidi 1998. aastal läbi uuring, kus osales 9000 tudengit ja ülikoolitöötajat 31-st erinevast ülikoolist. Eesmärgiks oli kaardistada põhjused, miks tudengid ülikooliõpingud pooleli jätavad. Uuringu tulemustena selgus, et tudengid katkestasid suurema tõenäosusega juhul kui (Martinez, Munday 1998):

- nad said aru, et õpivad valel erialal
- alustasid ülikooliõpingutega liiga hilja
- neil oli raskusi sõprade leidmisega
- neil oli raskusi sissesulandumisega õpingute algul
- nad peavad eriala ebahuvitavaks
- nad ei ole rahul õpetamise kvaliteediga
- nad ei ole rahul oma tunniplaaniga

- nad ei ole rahul ülikoolipoolse toetusega
- nad on meessoost
- neil on finantsilised või perekondlikud raskused

Ükski põhjustest eraldiseisvana ei ole reeglina piisavalt mõjutav, vaid katkestamiseni viib kombinatsioon mitmest erinevast põhjusest (*Ibid.* 1998). Põhjuste mõju katkestamine tugineb paljuski ka iga individuaalse tudengi enesehinnangule. Kõrgema enesehinnangu ja eneseusuga tudengitele avaldavad näiteks halvad hinded ja majanduslikud raskused väiksemat negatiivset mõju (Bennet 2003).

Kuigi ülikooli katkestamiste taga on nii tööalased, eraelulised või akadeemilised põhjused, siis peamiselt mõjutab katkestamist see, et ei osata hinnata seda, kui palju õpingud ja kooliga seotud tegevused enda alla aega võtavad ja kui palju ajalist ressursi on tudengitel teiste kohustuste kõrvalt õpingute alla panna. Sellest tulenevalt on ka väljalangevus oluliselt väiksem juhul, kui asutakse õppima juba mitmendat korda (Pierrakeas, Xeno, Panagiotakopoulos, Vergidis 2004).

Ülikoolis on keerulisem hakkama saada keskklassiperedest pärit tudengitel, kelle lapsevanemad ei ole ülikoolis õppinud. „Esimese generatsiooni“ tudengid katkestavad sageli ülikooliõpingud, sest neil puudub teadmine selle kohta, mis neid tegelikult ülikoolis ees ootab. Samuti võivad keskklassist pärit lapsed kogeda ülikoolis, sarnaselt põhikoolis või gümnaasiumis aset leidvale koolikiusamisele, sotsiaalset tõrjutust. Mitmendat põlve ülikoolikogemust tundnud suguvõsade puhul on kooli katkestamise peamiseks põhjuseks kehv õppeedukus, samal ajal kui esimest põlve tudeerivad tudengid katkestavad sageli bakalaureuseõpingud vaatamatale headele õppetulemustele. Peamisteks põhjusteks valed ootused, vähene praktiline osakaal õppeainetes, raskused sissesulandumises ja vähene surve õpingute lõpetamiseks vanemate poolt (Lehmann 2007).

Varasema haridustaseme ja õppetulemuste ning ülikooli lõpetamise tõenäosuse vahelist seost on palju uuritud. Näiteks kinnitab juba 45 aastat tagasi Ameerika Ühendriikides tehtud uuring et kehve keskkooli õppeedukusega tudengid katkestavad bakalaureuseõpingud suurema tõenäosusega kui parema õppeedukusega gümnaasiumi vilistlased. Kui kehv õppeedukus ja halvad õpiharjumused jätkuvad ka ülikoolis, siis on tõenäoline, et osad õppeained jäävad sooritamata ja see omakorda viib õpetee katkemiseni. (Astin 1975), Sama seos ei kehti aga enda initsiatiivil õpingute pooleli jätmise puhul. 2009. aastal Itaalias läbiviidud uuringus tuli välja vastupidine seos

eelneva haridusliku tee edukuse ja ülikooli katkestamise vahel. Kõrgema keskkooli õppeedukusega õpilased katkestasid bakalaureuseõpingud ülikoolist tulenevatel põhjustel suurema tõenäosusega kui madalama õppeedukusega õpilased. Sellest saab järeldada, et neil on kõrgemad ootused ülikooliõppe kvaliteedi osas, aga samuti on nad ka tundlikumad kehvade õppetulemuste osas ülikoolitasemel (Belloc, Maruotti, Petrella 2009).

2018. aastal avaldatud artiklis selgus, et õppekavadel, milles on õpe jaotatud pikema aja ja rohkemate semestrite peale, on väljalangevuse protsent väiksem. See võib viidata sellele, et paljudes õppekavades on programm liiga tihedaks surutud. Palju erinevaid õppeaineid samal ajal, pikemad koolipäevad, vähem aega kooliväliseks tegevuseks ja sellest kõigest tulenev stress viib tudengid katkestamiseni (Costa, Bispo, Pereira 2018).

Üks põhjus, miks õpinguid katkestatakse, võib olla juba eos enne õppima kandideerimist määratud. Nimelt on neid, kes ei asugi õppima kindla sooviga, et nad soovivad antud eriala lõpetada või on selleks üldsegi võimelised ja nende jaoks õppima asumine on justkui eksperiment – meeldib või mitte. Ülikooli astudes ei ole osade inimeste eesmärgiks lõpudiplomi saavutamine, vaid harida end võimalikult palju ja nende puhul ei saa õpingute pooleli jäämisele ka viltu vaadata, sest nemad on enda jaoks eesmärgi täitnud (Manski 1989).

2. UURINGU METOODIKA

2.1. Uurimismeetodi kirjeldus

Uurimiseks vajalike andmete kogumiseks viidi läbi ankeetküsitlus, mis saadeti Tallinna Tehnikaülikooli bakalaureuseõppele aastatel 2002-2015 sisseastunud tudengitele, kes olid õpingud katkestanud hilises faasis (vähemalt pool õppekavast täidetud). Ankeetküsimustik „Uuring ülikooliõppe katkestamise põhjustest Tallinna Tehnikaülikooli logistika erialal vahemikus 2002-2017“ asub Lisas 1 ja on samuti leitav Google Forms keskkonnas veebilehel: <https://forms.gle/ihXhRxHJe873NY2f8>. Küsimustik sai välja saadetud käesoleva lõputöö juhendaja ja logistika õppekava programmijuhi Tarvo Niine poolt 70-le valimis olnud inimesele esmalt 17. märtsil 2020 ning teisel korral meeldetuletusena 25. märtsil 2020.

Küsitluses on uuritud vastaja üldist demograafilist tausta, täpsemat tudengiperioodi profiili, edasist karjääri ning suhtumist õpingute lõpule viimisse. Kasutusel on nii valikvastused, vabavastused kui hinnangulised skaalad. Hinnanguliste küsimuste puhul ei pruugi vastused statistiliselt anda absoluutset tõde, sest vastajad võivad hinnanguid anda erinevatest standarditest lähtuvalt. Lisaks ankeetküsitlusele viis autor läbi ka intervjuud.

2.2. Intervjuu kavandamine ja läbiviimine

Lisaks ankeetküsitlustest kogutud informatsioonile oli soov saada osadelt vastajatelt täpsustavat teavet. Erilise tähelepanu all olid vastajad, kes olid mõne küsimuse osas valinud äärmuslikuma vastuse, mis erines keskmise vastaja arvamusest, ja vastavalt sellele sai koostatud ka küsimused. Intervjuude puhul oli soov täpsemalt aru saada, kuidas hindavad ülikoolikogemuse väärtust nii need inimesed, kes töötavad logistika erialal, kui need kelle praegune töökoht ei ole logistikaga seotud. Intervjuudes ei saanud otseselt küsida küsimusi, mis põhineksid sellel, kuidas inimene enda majanduslikku olukorda õpingute ajal hindas, sest see teema võib osade vastajate jaoks olla delikaatne.

Intervjuu koosnes neljast või viiest küsimusest, mille hulgas uuriti õppimismotivatsiooni kohta õppe kestel, kooli ajal tehtud pingutuse väärtust ja suhteid kursusekaaslastega ning osadelt küsiti täiendavaid küsimusi, mis tulenesid ankeetküsitluste vastustest.

Intervjuudele vastamiseks andsid ankeetküsitluse põhjal nõusoleku 17 inimest, kellest autor valis välja need, kes oma vastuste põhjal kuulusid huvipakkuvasse valikusse. Autor saatis 11-le inimesele välja küsimused intervjuu tarbeks e-maili teel ning ühe inimesega võttis ühendust telefoni teel. Kokku õnnestus intervjuudele vastuseid saada vaid 3, neist 2 e-maili teel kirjalikult ja 1 vastus helisalvestisena. Intervjuude vastused olid üsna ootuspärased ja toetasid küsimuste koostamise eesmärki.

2.3. Üldkogumi kirjeldus

3-aastane logistika bakalaureuseõpe Tallinna Tehnikaülikoolis algas sügisel 2002. Perioodil 2002-2016 astus logistika bakalaureuseõppekavale 15 aasta jooksul sisse kokku 830 õpilast. Nendest 554 õpilast on uuringu alustamise seisuga (veebruar 2020) kooli lõpetanud ning 276 ei ole. Samas, 20 õpilast nende hulgast on veel ülikooli nimekirjas aktiivses staatuses ning sihivad peatset lõpetamist. Seega, kokku on logistika õppekavalt üle 15 sisseastumisaasta välja langenuid 256. Muuhulgas tähendab see tervikuna, et välja langenute osakaal kõigi logistika üliõpilaste seas on $256/830 = 31\%$, ehk terviklik lõpetamise edukus logistika õppekaval on olnud 69%.

256 logistika õppekavalt väljalangenud üliõpilase seast suurem osa langes välja õpingute alguses. Tuginevalt ülikooli õppeinfosüsteemi andmetele selgub, et vaid 70 logistika üliõpilast katkestasid õpingud studiumi teises pooles (st olles sooritanud rohkem kui 90 EAP eest aineid – õppekava täitmise maht on 180 EAP).

Kõige vanem neist oli veebruar 2020 seisuga 44-aastane ning noorim 23-aastane. Kui üle kõigi 830 sisseastunu on 52% mehi ja 48% naisi, siis vaatlusaluse 70 seas on mehi 48 ehk 68% ning naisi 32%. Kõigi 554 lõpetanu seas on naisi 301 ehk 54% ning mehi 46%. See tähendab, et naised on olnud pisut edukamad diplomini jõudmise osas kui mehed. Samas, kui kujutada ette, et ka vaatlusalused 70 võiksid (mitte eriti suure pingutuse juures) ka diplomini jõuda, siis meeste ja naiste lõpetamise edukuse erisus muutuks statistiliselt teisejärguliseks.

Üle kõigi 554 logistika vilistlase on nende õpingute keskmine hinne 3,59. Samas, 70 hilise katkestanud üliõpilase õpingute keskmine on 2,96 – mis viitab, et madalam keskmine on muuhulgas ka katkestamise riskifaktor. Siiski, kui järjestada kõik logistika vilistlased keskhinde järgi, siis selgub, et madalaima keskhindega 10% vilistlastest on keskhindega 2,55. Seega, põhimõttelist statistilist takistust katkestanutele lõpetamiseks ei ole.

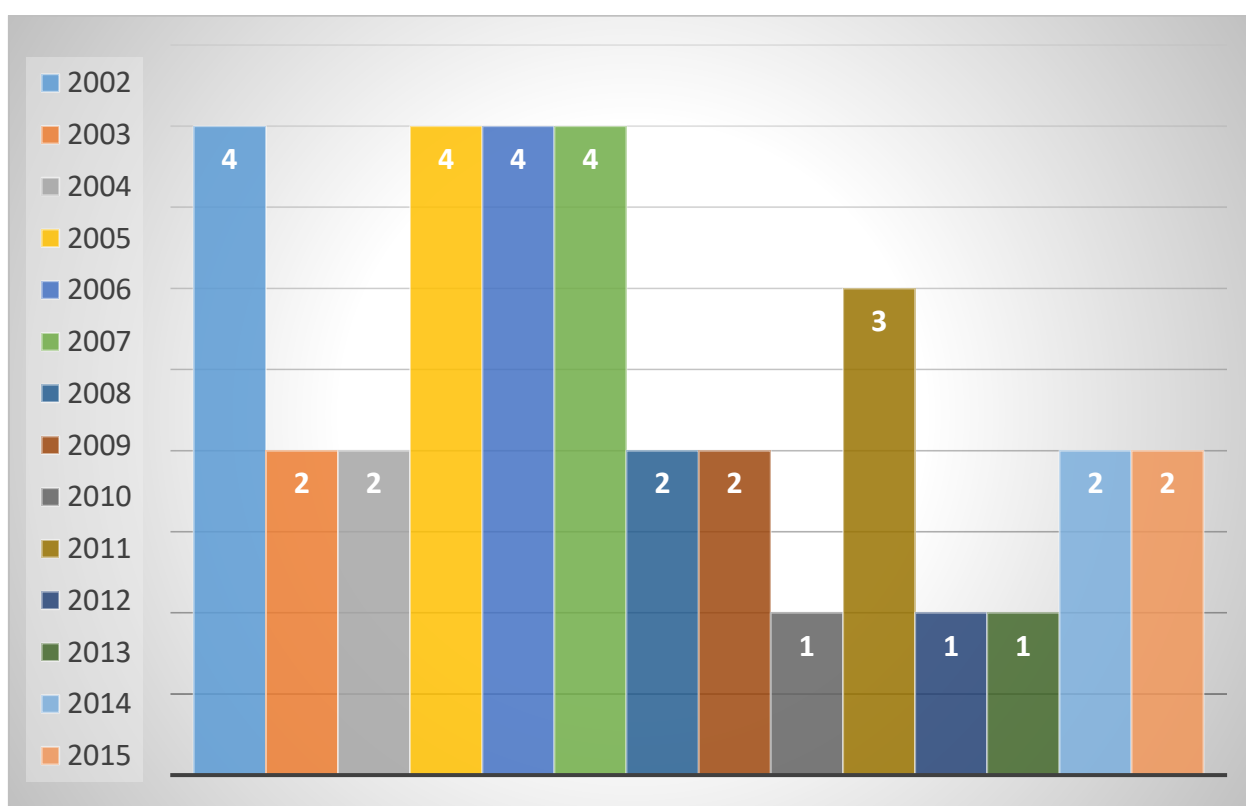
Logistika vilistlaste seas on meeste keskmine 3,40. Naiste keskmine on 3,75. Ka hiliste katkestanute seas on naised paremas seisus kui mehed – meeste keskmine on 2,91, naiste keskmine on 3,08. See võimaldab spekuloida, et ehk on katkestanud naisüliõpilasi võimalik pisut lihtsamini ülikooli juurde diplomi saamiseks tagasi meelitada kui mehi.

On keeruline spekuloida üle „hiliste katkestajate“ karjääri edukuse suhtes. Uuringud on küll viidanud, et Eestis on palgalõhe eksisteeriv nähtus ning eeldatavalt on see nii ka logistikasektoris, ent täna puudub igasugune teadmine, kuid võrd vaatlusalused „hilised katkestajad“ täna tegelikult logistikasektoris töötavad või mitte. Puudulik ei ole sealjuures mitte ainult katkestajate karjääristatistika, vaid kahjuks ka vilistlaste karjääristatistika. Küll on üksikuid näiteid vägagi edukatest logistikaõppe katkestanutest, nii et vaatlusaluse üldkogumi tagasihoidlik akadeemiline võimekus ei ole tõenäoliselt eriti tugevas korrelatsioonis karjääri edukusega.

3. UURINGU TULEMUSED

3.1. Küsitlusele vastajate profiil

Valimist ehk 70st inimesest vastas küsitlusele kokku 34 endist üliõpilast ehk 49%. Vastanutest 21 olid mehed ja 13 naised. Üsna võrdselt olid esindatud nii tasuta kui tasulisel õppel olnud tudengid: tasuta õppel 15 tudengit, tasulisel õppel 12 tudengit ning 7 vastanut olid viibinud tasulisel õppel osaliselt. Küsitlusele vastasid tudengid, kes astusid logistika õppekavale õppima aastatel 2002-2015 ja igast aastakäigust oli vähemalt üks küsitlusele vastaja, mis annab uuringuks laia spektri erinevatel aegadel õppinud tudengitest. Et valdav enamus vastanutest asus õppima enne 2012, on valdavalt vaatluse all inimesed, kes ei ole oma karjääris esimestel tööpositsioonidel.

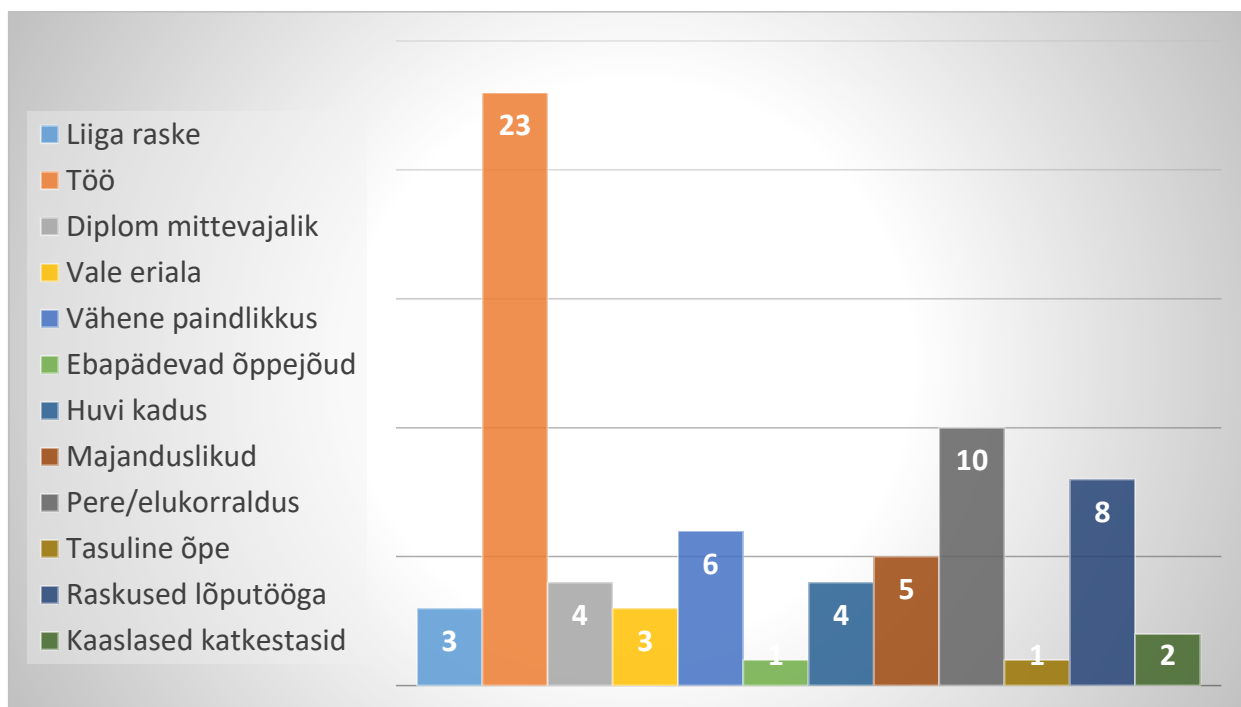

Joonis 1. Õppekavale asumise aasta
Allikas: autori koostatud

3.2. Ülevaade katkestamise põhjustest

Küsitluse vastuste põhjal selgus, et peamine põhjus õpingute katkestamiseks oli see, et töö võttis aja endale. 34st vastajast koguni 23 ehk 68% tõid katkestamise põhjusena välja just töö. Enamus, kes ühe valikuna olid märkinud töö, olid ära märkinud ka mõne teise vastusevariandi, peamiselt kas lõputöö protsessi käivitamise keerulisuse, õppekorralduse vähese paindlikkuse või fakti, et tööl ei peetud diplomit vajalikuks. Seega – päris täpne ei ole öelda, et ainult konflikt töö- ja koolielu vahel selgitabki kooli katkestamist. Küll aga paistab, et kui esile kerkib veel mõni toetav põhjus, muutub kooli katkemine tõenäolisemaks.

Populaarsuse poolest teine vastusevariant oli perekondlikud või elukorralduslikud muutused. Vastuse täpsustuseks toodi välja nii laste saamine kui välismaale elama minek. Kolmandaks kõige enam valitud variandiks oli raskused lõputöö protsessi käivitamisega. Kuue vastaja jaoks ei olnud õppekorraldus piisavalt paindlik ning selle vastusevariandi valijad olid välja toonud lisaks veel tööga seotud põhjuseid kui ka elukorralduslikke põhjuseid. Täpsemalt toodi välja kaugõppe puudumine, mis oleks võimaldanud ülikooliõpinguid jätkata ka töö või pereelu kõrvalt. Kolme tudengi jaoks oli kooli lõpetamine osutunud liialt raskeks, nelja jaoks ei olnud töö leidmise jaoks diplom vajalik ja kolm tudengit leidsid, et nad olid valinud vale eriala.

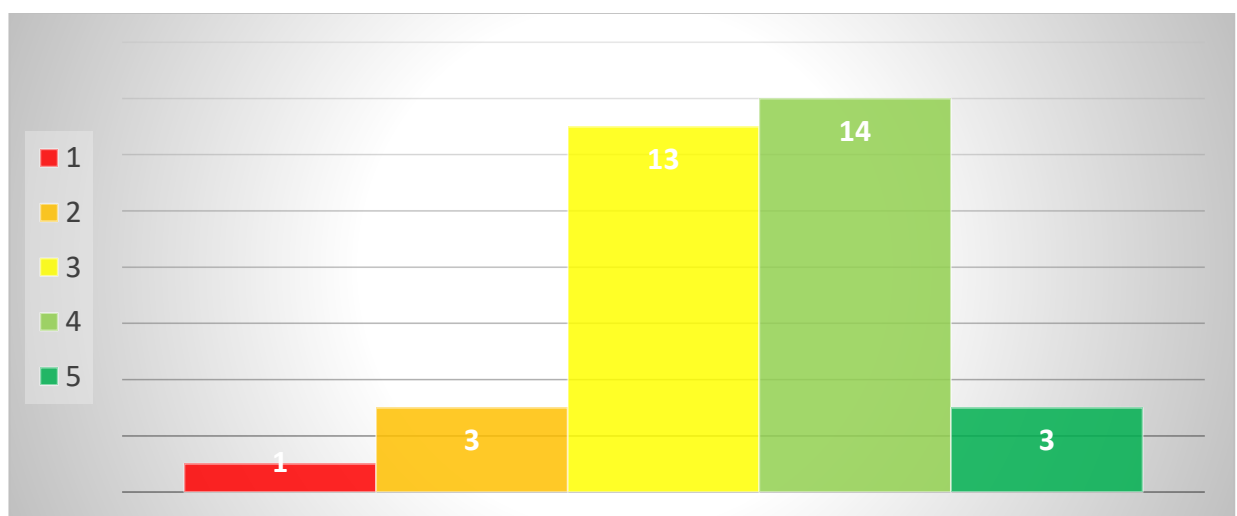

Joonis 2. Peamised tegurid õpingute katkemisel
Allikas: autori koostatud

Neljast inimesest kaks, kes vastasid, et huvi õpingute vastu kadus, kommenteerisid lisaks seda, et osad õppekavas olnud õppeained olid liiga teoreetilised ja mitte logistikaga seotud (näitena toodi välja: füüsika, keemia, lineaaralgebra, matemaatiline analüüs I, matemaatiline analüüs II, majandusmatemaatika, statistika), õppejõud olid liigselt teoreetikud ja muutus ka enda arusaam logistikavaldkonnast. Tasuline õpe, ebapädevad õppejõud ja kaaslaste katkestamine peamiste põhjuste hulka ei kuulunud ja neid töid ühe põhjusena välja vaid üksikud. Autor uuris ka seda, mis olid vastanute kursusekaaslaste peamised katkestamise põhjused. Sellele vabatahtlikule küsimusele jättis 21 inimest vastamata või vastas, et ei mäleta. 13st vastanust 6 töid ka siin välja põhjuseks selle, et töö kõrvalt ei jäänud kooli jaoks enam aega. Samuti toodi välja esimese aasta alusainete keerulisus ja vähene seotus logistikaga, lisaks ka halvad õpiharjumused ja üldine laiskus või mitteviitsimine. Samuti mainiti, et tööle minnes oli lihtsam õppida vajalikud praktilised oskused selgeks.

Kokkuvõttes – suurel osal juhtudel ei ole katkestamine kinni akadeemiapoolses tegevuses (kvaliteedis, protsessides, ressurssides vms) vaid koolivälistes tegurites. Isegi kui ülikooli kontrolli alla kuuluvad pudelikaelad täielikult eemaldada, võiks näha lõpetamise edukuse tõusu, aga arvestades, et hilised katkestajad moodustavad väikese osa katkestajatest, siis panus lõpetamise edukusse tervikuna oleks väike.

Järgmiseks uuris autor, kuidas hinnatakse skaalal 1-5 (1 - väga negatiivne, 5 - väga positiivne) logistika õppekaval õppimise kogemust tervikuna. 14 inimest ehk 42% pidas kogemust pigem positiivseks. 13 inimest (38%) valisid viiepalliskaalal hindeks „3“ ehk keskpärane.

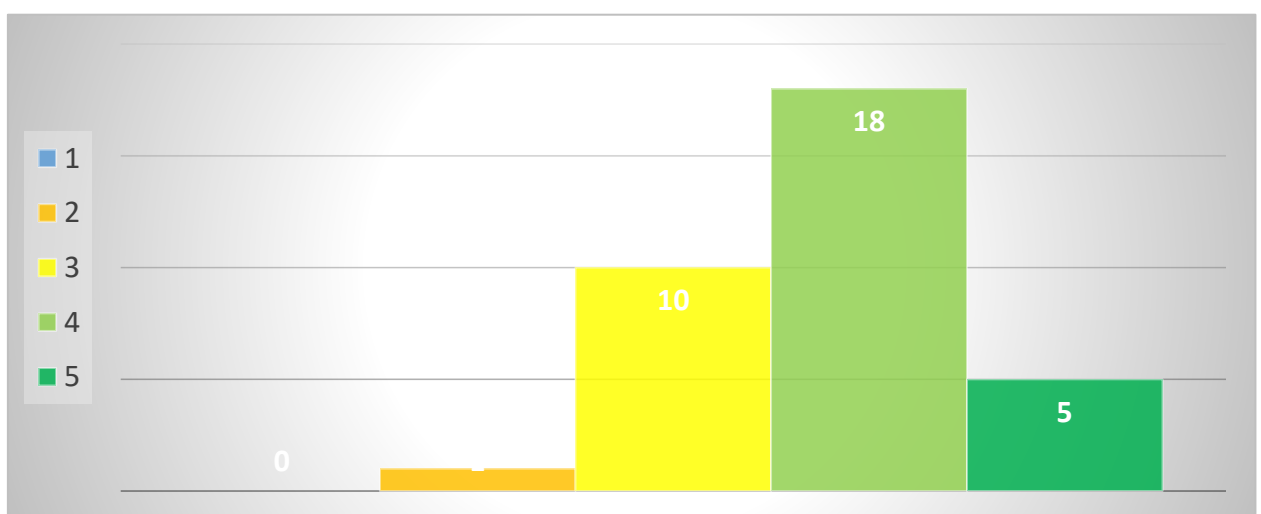

Joonis 3. Hinnang logistika õppekaval õppimisele tervikuna
Allikas: autori koostatud

Kolme tudengi jaoks oli kogemus väga positiivne, kolme jaoks pigem negatiivne. Üks vastaja pidas logistika õppimist väga negatiivseks. Seega kui üksikud kriitikud välja arvata, võib järeldada, et enamus katkestajatest ei lahkunud koolist domineeriva negatiivse emotsiooniga. Siiski, on täiesti võimalik, et valimisse sattusid just vähemkriitilised õpilased, kes tunnetasid kooliga keskmisest suuremat sidet ning seetõttu pidasid vajalikuks ka küsitlusele vastata. Samuti, edasiselt oli ankeedis küsimus, kuivõrd muutus kool õppijale enne katkestamist stressiallikaks. 16 vastajat ütlesid, et ülikool muutus nende jaoks enne katkestamist stressiallikaks, neist 3 nõustusid tugevalt. 10 vastanu jaoks ei olnud ülikool stressiallikaks ja 8 vastajat jäid erapooletuks. Nii et stressi võib pidada katkestamise ohumärgiks küll. Lihtsalt see stress tuleneb pigem erinevate tegevuste konfliktisusest kui otseselt sellest, et „aine õppimine viib tuju nulli“.

Kogemust pigem negatiivseks hinnanud vastajad tõid põhjendustena välja õppekorralduse vähese paindlikkuse, kehva õpetamise taseme ja selle, et eesti keeles õppimine oli venekeelse inimese jaoks keeruline. Ainuke uuringus osaleja, kes logistika õppekaval õppimist väga negatiivseks pidas, tunnistas samuti et eesti keeles õppimine oli tema kui vene emakeelega inimese jaoks viga. See võib viidata, et ehk on olnud sisseastumiskriteeriumid ajalooliselt pisut madalad, võimaldades sisse astuda õpilasel, kelle keele tase ei ole tegelikult piisav. Samas, vaadates logistikaõppe vilistlaste nimekirja, kus on igas lennus sees väike venekeelse emakeelega sektsioon, siis kindlasti on olnud eestikeelne logistikaharidus suures pildis siiski kättesaadav teatud määral ka neile.

Et täpsustada rahulolu kohta, küsiti ka Tallinna Tehnikaülikooli maine kohta vastajate jaoks täna.

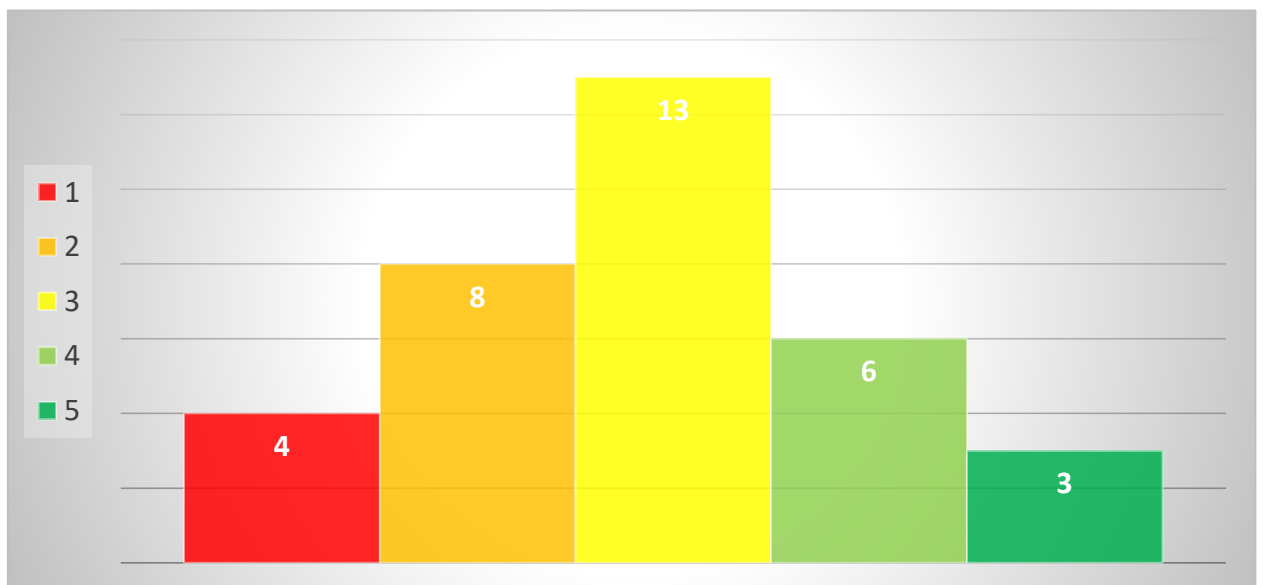
Joonis 4. Tallinna Tehnikaülikooli maine täna

Allikas: autori koostatud

Kõikidest vastajatest 53% ehk 18 inimest hindas mainet pigem positiivseks ja 5 inimest hindas väga positiivseks. Kümne vastaja jaoks on maine keskpärane ja vaid ühe jaoks pigem negatiivne. Tallinna Tehnikaülikooli mainet väga negatiivseks ei pidanud ükski vastaja. Seega peetakse Tallinna Tehnikaülikooli mainet üldiselt positiivseks ja õpingute mittejätkamise põhjuseks ei ole kooli maine. Samuti, kooli maine ei tohiks olla takistuseks ka õpingute jätkamisel.

Autor uuris ka lähedaste toetuse kohta õpingute ajal, et näha kas puudulik toetus lähedastelt võis mõnel juhul saada õpingutele saatuslikuks. Ükski küsitluses osalenu ei väitnud, et lähedased ei oleks neid õpingute ajal üldse toetanud. 7 inimest tõi välja, et lähedased pigem ei toetanud neid õpingute ajal ja 8 inimest hindas toetust keskpäraseks. 12 vastajat hindas, et lähedased olid pigem toetavad ja 7 vastajat, et oldi väga toetavad. Selle küsimuse puhul ei tulnud otseseid seoseid teiste vastustega esile. Võib järeldada, et õppeedukus ja katkestamine ei ole tugevalt mõjutatud perekondliku toe olemasolust või selle puudumisest.

Joonisel 5 on näha tudengite hinnang viiepalliskaalal enda majanduslikule olukorrale õpingute ajal. Autor võtab fookuse alla need tudengid, kelle majanduslik olukord oli õpingute ajal väga kehv või pigem kehv. Väga otsene seos tuleb välja kehvemapoolse majandusliku seisuga ja katkestamise põhjuse vahel. Nendest kaheteistkümnest inimesest 9 ehk 75% tõi ühe katkestamise põhjusena välja selle, et töö võttis aja endale.

Joonis 5. Hinnang enda majanduslikule olukorrale õpingute ajal
Allikas: autori koostatud

Seega saab väita, et kehvemas majanduslikus seisus tudengid jätavad tõenäolisemalt ülikooliõpingud pooleli, sest tekib reaalne vajadus tööle minna ja õpingud muutuvad seejärel teisejärguliseks. See faktor ei ole otseselt ülikooli kontrolli all ning pigem võib spekuloida, et ka tasuta kõrghariduse puhul on majanduslik motiiv karjääri alustamiseks ning seega ka kooli katkestamise riskiks jätkuvalt üleval. Teisisõnu, see et õppimine on õppemaksuta, ei tähenda veel, et ta oleks tasuta, sest ajal on oma alternatiivkulu.

3.3. Ülevaade katkestajate ülikoolijärgsest karjäärast

34-st uuringus osalejast 24 ehk 71% ei jätanud pärast Tallinna Tehnikaülikooli logistikaõppe katkestamist ülikooliõpinguid mõnes teises kõrgkoolis. Kolm vastajat on mõne teise kõrgkooli lõpetanud, kahel on hetkel õpingud veel pooleli ning viiel õppuril jäi ka teine kõrgkool lõpetamata. Õpinguid jätkati nii Eestis kui välismaal. Kahel korral mainiti Tallinna Tehnikakõrgkooli ja kahel korral Estonian Business Schooli.

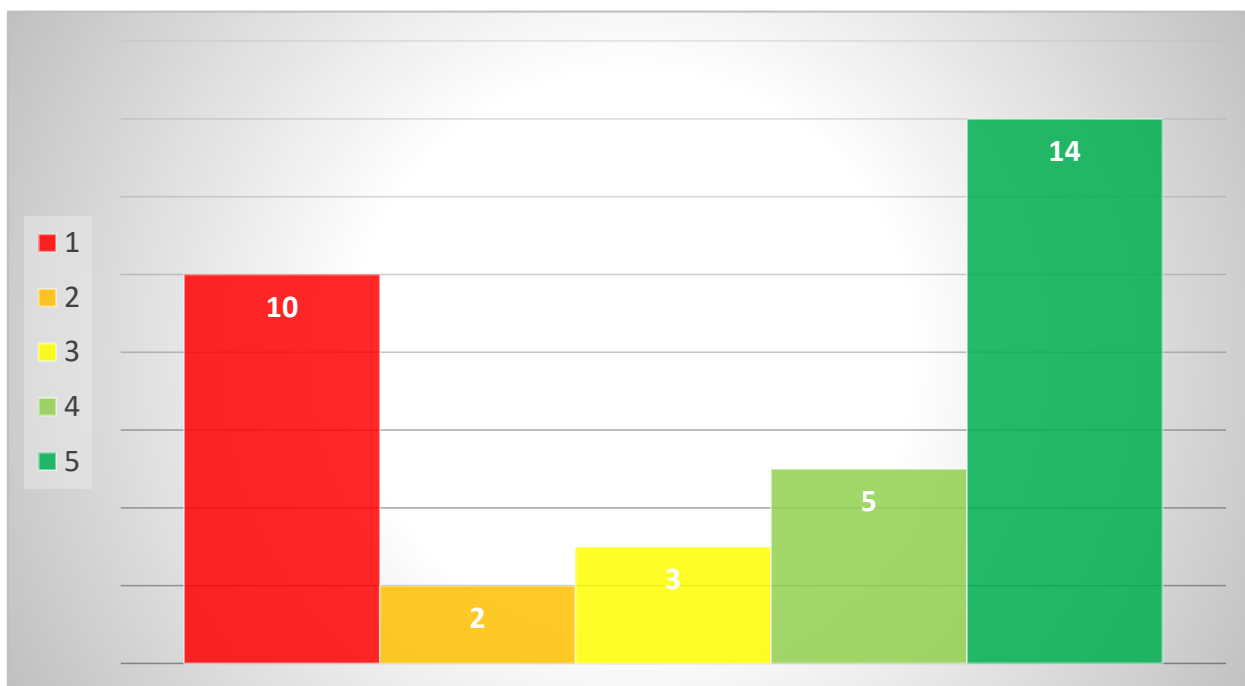
Tabel 1. Õppeasutused, kus Tallinna Tehnikaülikooli logistika bakalaureuseõppe katkestanud tudengid jätkasid õpinguid

Tallinna Tehnikakõrgkool (2)
Estonian Business School (2)
Sisekaitseakadeemia
Tallinna Tehnikaülikooli Tallinna kolledž
Tartu Ülikool
Finavia Avia College (Soome)
Poznan University of Technology (Poola)
Erakool Teadlik Mina

Allikas: Autori koostatud

Küsitlus uuris ka, millistel ametikohtadel vastajad hetkel töötavad. Neist enamus ehk 18 töötavad spetsialistina, 2 kesksastmejuhina, 2 tippjuhina, 3 lihttöölisena, 7 eraettevõtjana/vabakutselisena ja 2 küsitluses osalenut ei soovinud küsimusele vastata. Ükski küsitlusele vastanu ei märkinud, et ta hetkel ei töötaks. Seega katkestajate karjäärkogemused on võrdlemisi laia spektriga. Küsimuses, mis uuris vastajate praeguse töökoha seotust õpitud erialaga, jagunesid tulemused samuti seinast seinast. Joonisel 6 on näha, et logistikaõpingud katkestanud õpilaste seas on pea sama

palju nii neid, kelle töökoht on logistikaga väga seotud, kui ka neid kelle töövaldkond ei ole logistikaga seotud.

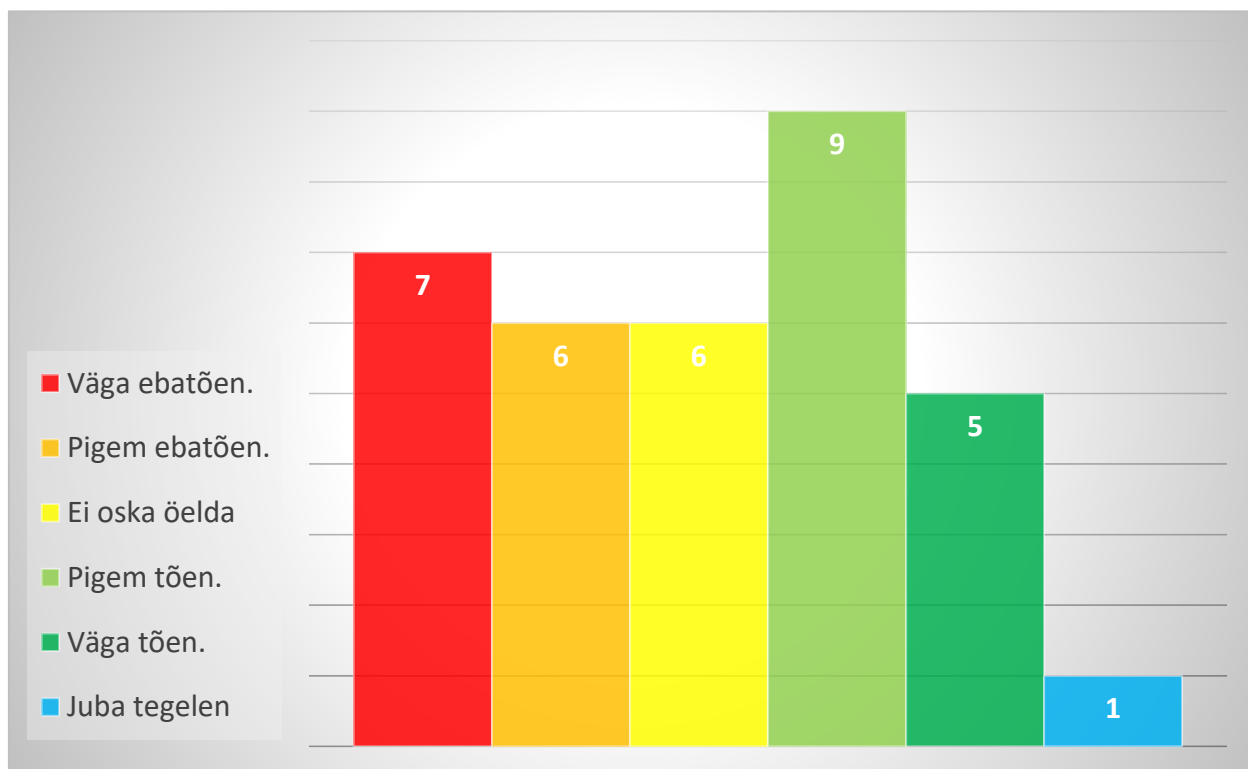
Joonis 6. Praeguse töökohta seotus õpitud erialaga
Allikas: autori koostatud

Erialaga mitteseotud vastajate seas leidis 3 eraettevõtjat/vabakutselist, 3 spetsialisti ja 1 tippjuht, 1 keskastmejuht ning 1 lihttööline. Üks vastanutest, kes jätkas õpinguid Tartu Ülikooli õigusteaduskonnas, ei soovinud praegust ametikohta kommenteerida. Neljateistkümnest inimesest, kelle praegune töökoht on logistika valdkonnaga väga seotud, töötab 11 spetsialistina ning 2 vastajat on hetkel vabakutselised või eraettevõtjad ja üks on keskastmejuht. Asjaolu, et katkestajate seas on nii ettevõtjaid kui juhte, näitab, et ka poolelijäänud logistikahariduse pealt on sellised trajektoorid siiski võimalikud. Selle küsimuse vastused pigem ei viita, et kooli katkestamine tähendaks vahetult probleeme karjääri edenemisega. Järgmises küsimuses uuris autor täpsemalt, kuidas ülikooli katkestamine on mõjutanud vastanute edasist karjääri. 18 inimest vastasid, et õpingute pooleli jätmine ei ole nende karjääri mõjutanud. 9 vastaja karjääri on õpingute pooleli jätmine mõjutanud pigem negatiivselt. Nelja vastanu karjäärile mõjus ülikooli katkestamine kergelt positiivselt ja kolme vastanu jaoks tugevalt positiivselt. Nende seas, kelle karjäärile kooli katkestamine positiivselt mõjus, oli nii logistikavaldkonnas kui mõnes muus valdkonnas töötamist jätkanud inimesi, kellest enamike katkestamise põhjuseks oli töö. Seega mitmed, kes leidsid õpingute ajal endale töökohta, mille jaoks ei olnud bakalaureusekraad vajalik, hindasid kooli katkestamist hoopiski karjääri soodustavaks teguriks.

3.4. Õpingute jätkamise potentsiaal

Ankeedis küsis autor ka, kui oluliseks peetakse Tallinna Tehnikaülikoolis logistika bakalaureuseõpingute lõpule viimist. Kuue vastaja jaoks ei ole õpingute lõpetamine üldse oluline, 11 vastajat jäid kooli lõpetamise osas neutraalseks. 9 vastaja arvates on pigem oluline õpingud lõpule viia ja 8 tudengit peavad kooli jätkamist ja lõpetamist väga oluliseks. Ehk 18% vastajatest olid viiepalliskaala negatiivsel poolel ja 50% positiivsel poolel (ja 32% neutraalsed). Nendest üheksast, kelle edasist karjääri õpingute katkestamine negatiivselt on mõjutanud, peavad kuus inimest õpingute lõpule viimist pigem oluliseks, üks ebaoluliseks ja kaks vastajat ei osanud kumbagi poolt valida.

Järgmisena uuriti, kui suure tõenäosusega võetakse bakalaureuseõpingute lõpetamine järgmise 3 aasta jooksul uuesti käsile. Selle küsimuse puhul vastas kokku 15 inimest, et kooli lõpetamisega kas juba tegeletakse või tõenäoliselt hakatakse 3 aasta jooksul tegelema, mis moodustab 44%. Õpingute lõpetamist järgmise 3 aasta jooksul ei võta tõenäoliselt käsile 13 vastanut ehk 38%. Nendest, kes bakalaureuseõpingute lõpule viimise olulise osas erapooletud olid, ei plaani valdav enamus järgmise 3 aasta jooksul tõenäoliselt õpinguid uuesti käsile võtta.

Joonis 7. Tõenäosus, et järgmise 3 aasta jooksul võetakse õpingud uuesti käsile
Allikas: Autori koostatud

Küsitlusest tuli välja mitmeid erinevaid põhjuseid, mis on takistanud kooli tagasi tulemist. Mitme valikvastusega küsimuse kõige populaarsemaks vastuseks oli ajapuudus, mis toodi välja 19 juhul. 12 korda märgiti, et ei nähta vajadust logistika bakalaureuseõppe lõpule viimist. Viie vastaja arvates on koolis raske hakama saada ja 3 arvates ei vasta tänane õpetamise tase ootustele. Lisaks toodi välja mitmeid muid põhjuseid: *õpitakse teisel erialal, töötatakse teisel erialal (millel on motiveerivamad arenguvõimalused), täiskohaga töö ja kahe väikese lapse kõrvalt pole olnud võimalik õpingutele pühenduda, tänase ja endise õppekava suur erinevus, kaugõppe võimaluse puudumine, võimatu välismaal elades sooritada tegemata jäänud ained ning kehv toetus ja suhtumine ülikooli poolt.*

Küsitluses toodi välja ka tegureid, mida ülikool saaks omalt poolt teha, et õpingud katkestanud tudengite naasmise tõenäosust suurendada. Üks tudeng vastas: *„Teavitust ja lihtsat lahendust, kuidas inimesed, kes koolist juba kauged, saaks teada, kui palju ja mida tegelikult on tarvis teha lõpetamiseks. Õppekavad ja kool on vahepeal palju muutunud ja inimesed, kel otsest vajadust lõpetada ei ole, ei viitsi süveneda sellesse, mida lõpetamiseks teha on vaja. (Tekib küsimusi, et kas nt on uue õppekava järgi vaja õppida, kas ained, mis tol ajal olid kavas, on enam olemas jne.)“*

Mitmel korral toodi välja kaugõppe potentsiaali, seda mitmel erineval kujul. Üheks variandiks oleks e-õpe, aga mainiti ka loengute toimumist nädalavahetustel või õhtutel üle nädala. Välismaal elav õppur aga saaks vaid kahel-kolmel korral semestris koolis füüsiliselt kohal käia, mis selliste ainete puhul nagu näiteks füüsika tundub tema jaoks võimatu. Ühe pakutud ideena toodi välja programm, kus *„töömaastikul olnud saaksid tuua kogemust, know-how'd noortele ja samas arendada ka akadeemikuid (kuidas töömaastikul tegelikult asjad käivad). See programm ei saaks olla ühepoolne („mina õpetan ja ütlen, kuidas asjad käivad“).“* See programm võiks teha õpingute lõpule viimise protsessi huvitavamaks, kuid tõenäoliselt see ei saaks siiski asendada bakalaureuse lõputöö kirjutamist ja vajalikul hulgal EAP-de kogumist.

Seitsmel korral aga leiti, et kool ei saakski omalt poolt midagi teha ja õpingute lõpetamine seisab koolist mitteolenevate tegurite taga. Olgu nendeks siis perekondlikud põhjused (laste kasvatamine), majanduslikud kõhklused lõpetamise maksumuse osas või on vaja valmis kirjutada praktikaaruanne, leida lõputöö jaoks sobiv teema ja see valmis kirjutada.

3.5. Intervjuude analüüs

Lisaks ankeetküsitlusele vastanutele õnnestus saada kolmelt inimeselt täiendavaid kommentaare. Esiteks uuris autor, mis mõjutas õppimismotivatsiooni õppe kestel ja kuidas oli dünaamika – kas kohe õppe algul hakkas motivatsioon langema või tingis selle mingi konkreetne (kooliga seotud või mitteseotud) sündmus. Üks intervjuueeritav kommenteeris esimest õppeaastat: „*Terve esimene aasta oleks võinud jäämata olla, sest oli nagu gümnaasiumi jätk, aga logistikaga polnud väga palju seotud.*“ Ka teised vastajad tõid välja seda, et alusainete õppimine mõjus motivatsioonile kehvasti. Sama mõtet toetab ka 2017. aastal tehtud uuring, kus on ühe kõrghariduse arenguvajadusena välja toodud järgmine punkt: „*erialaaineid võiks hakata pakkuma juba esimesel kursusel, et õppuritel tekiks parem ülevaade oma erialast ja tulevikutööst, ning vähendada väljalangevust.*“ (Kutsekoda 2017)

Teiseks sooviti teada, kas on olnud aegu, millal koolile kulutatud pingutus on tundunud (kasvõi osaliselt) raisatuna ja anda hinnang, milline osa kogu kooli rindel tehtud pingutusest on tundunud väheväärtuslikuna. Intervjuueeritavatest keegi valikut ei kahetsenud ega aega raisatuna ei tundnud. Kuigi ühe vastaja arvates õppis ta rohkem logistika erialasel tööl ning oleks seal ka ilma koolita hakkama saanud, siis kooli peale kulunud aega ta ei kahetse. Teine vastaja lisas: „*Õpitud ei ole ma kunagi alahinnanud ja olen igale õppeainele (isegi kohati õppekavas arusaamatunagi tunduvale) väga tänulik olnud.*“ Kolmas vastaja mainis, et tagantjärele oleks võib-olla valinud muu eriala, aga tõi välja uued tutvused ja sõbrad, kelle kooli ajast leidis ja kellega siiani suhtleb.

Autor palus välja tuua, mis oleks kaks head ja kaks halba asja, mida oma isiklikust kogemusest välja võiks tuua, kui värske abiturient küsiks arvamust majandusteaduskonnas õppimise kohta. Halbu punkte toodi välja vähem ja nende seas oli näiteks suur teooria osakaal võrreldes näiteks Tallinna Tehnikakõrgkooliga. Samuti toodi välja vananenud õppemeetodite kasutamine ja see, et osad õppejõud on olnud pikalt seotud vaid kooliga ja pole saanud juurde värskeid „reaalse elu“ kogemusi. Heade punktidenäena toodi vastukaaluks välja see, et Tallinna Tehnikaülikool on viimasel ajal leidnud uusi õppejõude, kellel on lisaks akadeemilisele vilumusele ka tugev praktiline taust. Veel kiideti mitmekesisust õppekava alusainete puhul ja pidevalt arenevat ülikooli, lisaks kiideti head mainet ja laia erialade valikut.

Lisaks sai intervjuude põhjal teada, millised olid sidemed kursusekaaslaste vahel ja kas kooli ajal loodud kontaktid on hiljem muul viisil (ennekõike tööalaselt) kasulikuks osutunud. Kõik vastajad

suhtlevad suuremal või vähemal määral jätkuvalt kursusekaaslastega edasi. Kooliaegsed kontaktid on kasuks tulnud ka töömaastikul. Üks intervjuueeritav kirjeldas: „*Suhtlen siiani tihedalt kursakaaslastega, kellega kogu kooliaja sai koos käidud ja õpitud. Olen saanud järgmised väga head töökohad läbi nende soovitude. Üks kursakaaslane suundus välismaale õppima ja pakkus mind enda asemel. Juhtisin oma projekti, suhtlesin välisklientidega ning sain suurepäraseid kogemused ja kinnituse, et kõik on tehtav. See oli erialane töö. Nüüd töötan tarneahele teisel poolel, mis on vahelduseks teise tempo ja dünaamikaga. Samas oli pikalt soov kogu tarneahel läbi proovida. Antud töökohale soovitas mind kursakaaslane, kes läks ise lapsehoolduspuhkusele.*“ Ka teised vastajad on aeg-ajalt puutunud tööalaselt kokku ja teinud koostööd endiste kursusekaaslastega. Väljaspool tööd suheldakse endiste koolikaaslastega samuti, peamiselt nende väiksemate gruppidega, kes kooliajal tihemini omavahel suhtlesid.

Kaks intervjuus osalejat olid märkinud, et nende praegune töökoht ei ole logistikaga seotud ja neilt sai küsitud, kas nad kahetsevad erialavalikut ja oleksid tagantjärele mõne muu eriala valinud või on logistikaõppest siiski kasu olnud. Ühel juhul ei olnud logistikaõppest otseselt kasu olnud, sest ei ole logistikavaldkonnas karjääri jätkatud. Teisel juhul aga on õpingud kasuks tulnud, ennekõike kaudselt iseseisvust õpetades. Kahetsetakse mitte logistika õppekaval õppimist, vaid katkestamist. „*Vaatamata minu suurepärasele töökogemusele tuleb tihti ette suhtumist, et kuna mul haridust ei ole, siis jääb midagi puudu.*“

KOKKUVÕTE

Käesoleva töö eesmärgiks oli kaardistada põhjuseid, miks Tallinna Tehnikaülikooli logistika õppekaval õppinud bakalaureuseõppe tudengid katkestasid õpingud hilises faasis ehk juhul kui 50% õppekavast oli juba täidetud. Samuti oli soov uurida, kas ja mida ülikool saaks omalt poolt midagi teha, et õppima naasmise ja lõpetamise tõenäosust tõsta.

Töö teoreetilises osas sai uuritud õppemotivatsiooni ja seda mõjutavaid tegureid. Selgus, et tehnikateaduste õppekavadele, nagu seda on ka logistika, õppima asuvad tudengid on enamasti motiveeritud väliselt ehk sellest, mis võimalused ja eelised omandatav haridus neile tööturul annab. Need, kellel on pikemaajalised tulevikueesmärgid, mis eeldavad bakalaureusekraadi omandamist, viivad suurema tõenäosusega õpingud lõpuni ja ei lase end nii väga mõjutada väiksematest tagasilöökidest, mis õpingute ajal tekkida võivad. Üheks motivatsiooni mõjutavaks põhjuseks on ka väärad ootused ülikooliõppe osas – kas ülehinnatakse enda võimeid ja ressurse või alahinnatakse õpingute keerulisust ja ajamahukust.

Ülikooli katkestamise põhjuseid on palju uuritud ka enne käesolevat tööd ja põhjuseid leidub seinast sein, kuid reeglina pole ükski tegur üksinda põhjuseks, miks ülikooliõpingud pooleli jäetakse, vaid iga individuaalne otsus sünnib mitme erineva põhjuse koosmõjul. Ankeetküsitluse vastustest tulid välja peamised põhjused, miks Tallinna Tehnikaülikooli logistika bakalaureuseõppekava tudengid on õpingud hilises faasis katkestanud:

- Töö võttis aja endale
- Perekondlikud/elukorralduslikud muutused
- Raskused lõputöö protsessi käivitamisega (teema ja juhendaja leidmine, läbisaamine juhendajaga)
- Õppekorralduse vähene paindlikkus
- Majanduslikud põhjused

Logistika õppekaval õppimise kogemust hinnati tervikuna pigem positiivselt ja Tallinna Tehnikaülikooli mainet peeti samuti positiivseks.

Ühe küsimusena sai uuritud tudengite majanduslikku seisu õpingute ajal ning tuli välja seos, et kehvema majandusliku seisuga tudengid jätsid suurema tõenäosusega ülikooliõpingud pooleli sellel põhjusel, et töö kõrvalt ei jäänud enam õpingute jaoks aega ega ressursi. Paljude jaoks seetõttu kool ka stressiallikaks. Umbes veerand logistikaõppe katkestanud tudengitest jätkas õpinguid mõnes teises kõrgkoolis, Eestis või välismaal. Nendest tudengitest, kellel logistikaõppe pooleli jäi, töötavad üle pooled siiski logistikaga seotud töökohal.

Pooled küsitlusele vastanud tudengid pidasid logistika bakalaureuseõpingute lõpule viimist jätkuvalt oluliseks ja enamik neist arvas, et võtavad järgmise kolme aasta jooksul ka õpingud uuesti käsile. Peamisteks põhjusteks, miks seni pole õpingutega uuesti alustatud, olid ajapuudus ja bakalaureuse lõpudiplomi järele vajaduse puudumine.

Kuigi paljud katkestajad tunnistasid, et kooli lõpetamine on jäänud vaid nende enda taha, tuli ka kriitikat ja ettepanekuid ülikoolile, mida saaks paremini teha, et tudengid suurema tõenäosusega uuesti õpingud käsile võtaksid:

- Konkreetsem teave selle kohta, mida lõpetamiseks oleks vaja teha (eriti nende jaoks, kellel aktiivsest tudengiperioodist on pikem aeg möödunud).
- E-õpe/kaugõpe, mis võimaldaks sooritada õppeaineid ka töö ja pereelu kõrvalt. Soovitati nii internetiõpet, kui paar korda kuus nädalavahetustel toimuvaid kontaktõppetunde.
- Programmi, kus juba töömaastikul tegev inimene saaks ülikoolile omalt poolt pakkuda enda teadmisi praktilisest elust, tuues uusi teadmisi ja vaatenurki lisaks ülikoolis õpetatavale akadeemilisele poolele. See programm võimaldaks sooritada aine teistsugusel, ebatraditsioonilisemal viisil ja ühtlasi muuta ka praeguste tudengite jaoks õppeaine läbimine põnevamaks. Taoline programm oleks muidugi võimalik vaid üsna kitsal valikul õppeainetest ja eeldaks õppejõult üsna liberaalset lähenemist.

Valitud seltskonnaga tehtud intervjuudest tuli välja, et õppemotivatsioonile mõjusid negatiivselt esimese õppeaasta üldained, millel otsene seos logistikaga puudus ja mis mõjusid kui jätk gümnaasiumile. Vähene erialaainete osakaal õpingute algusfaasis tähendab ühtlasi ka seda, et tudeng saab alles hiljem aru, kuidas talle õpitav eriala tegelikult meeldib ja kas talle see huvi pakub.

Üks töö eesmärke oli näidata katkestanud tudengitele, et ülikool ei ole neid unustanud ja loodetavasti tekitada olukord, et pärast poolelijäänud õpingutele mõtlemist tekib mõnel vastajal konkreetne soov õpingud uuesti käsile võtta. Pärast ankeetküsitluse laiali saatmist 70-le valimisse kuulunud tudengile, võeti autorile teadaolevalt ka mitmel korral ülikooliga ühendust sooviga õpingud lõpule viia.

SUMMARY

UNIVERSITY LATE DROPOUTS AND THE VALUE OF THE UNIVERSITY EXPERIENCE FOR DROPPED OUT STUDENTS ON THE EXAMPLE OF UNDERGRADUATE LEVEL LOGISTICS STUDENTS OF TALLINN UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

The purpose of this bachelor's thesis is to map the reasons why students studying in the Logistics bachelor's program of Tallinn University of Technology experienced late drop out i.e. cancelled their studies after completing at least 50% of their curriculum. In addition, the aim was to determine if and what the university could do to increase the rate of students returning and completing their studies.

The theoretical part of the thesis gives an overview of studying motivation and the affecting factors. Studies show that people applying to technological fields, such as logistics, are more likely to be driven by extrinsic motivators (such as higher wage and better self-image after finishing their studies). Those with long term goals that require a bachelor's degree are more likely to graduate and are less likely to be negatively influenced by small setbacks during their studies. Study motivation is also influenced by false expectations towards university studies – either overestimating personal capabilities or underestimating how difficult and time consuming studying actually is.

There have been several studies regarding university drop-out and while there is a variety of reasons for dropping out, most agree that no single reason becomes crucial, but every single drop out case is a combination of several different reasons. According to the survey the main reasons of late dropout in undergraduate logistics students of Tallinn University of Technology are:

- Working became a priority (regarding time management)
- Changes in personal or domestic life
- Difficulties in writing the thesis (finding a topic or advisor)
- Inflexibility of the university
- Economic reasons

Overall, the experience of studying in the curriculum of Logistics was rated rather positively and the reputation of the university was also considered to be good.

One of the questions addressed the economic situation of the students during their studies and there was a correlation between students with lower economic status and cancelling their studies because of work. School also became a source of stress for many of those students. About a quarter of the undergraduate students went on to study in another third level educational institution, in Estonia or elsewhere. Out of all students who did not finish their logistics studies, over half are working in a position related to logistics regardless.

Half of the people answering the survey considered it important to complete their logistics bachelor's studies and most of that half also claimed that they would continue their studies within the next 3 years. The main reasons why they are yet to return to university are lack of time and no necessity for the diploma.

Even though there were plenty of people admitting that the only thing stopping them from graduating is their own personal motivation, there was also some critique and suggestions for the university on how to increase students returning to finish their studies:

- Better specific information about what one needs to do to graduate (especially for those who have been away from their studies for a longer time).
- Online/distance studying, that would allow taking courses while managing work and family life.
- A program in which someone with work experience could return to school to share their experience from the practical side of life and bring new knowledge in addition to the academic side provided by the university. That program could allow to pass a course in an untraditional way and also make the course more interesting for current students as well. This program would obviously be possible to apply only for a limited number of courses and would require a liberal approach by the professor.

A selected few answered to additional interview questions and it turned out that the first year general courses that were not related to logistics were detrimental to study motivation because they felt like a follow-up to high school. There are few logistics related specialty subjects in the

beginning of the studies and that also leads to the situation where the student will only later actually realise whether they are enjoying and interested in their chosen field.

One of the purposes of this thesis was to show the dropout students that the university has not forgotten about them and hopefully raise some interest in continuing their studies after having thought about their cancelled studies. The author of the thesis has information that after sending out the questionnaire to the 70 sample students, some have already contacted the university regarding returning to university and completing their studies.

KASUTATUD ALLIKATE LOETELU

- Astin, A. W. (1975). Preventing students from dropping out. San Francisco: Jossey-Bass.
- Belloc, F., Maruotti, A., & Petrella, L. (2010). University drop-out: An Italian experience. *Higher Education*, 60(2), 127-138.
- Bennett, Roger. (2003). Determinants of Undergraduate Student Drop Out Rates in a University Business Studies Department. *Journal of Further and Higher Education*. 27. 123-141.
- Benson, L., Kirn, A., & Morkos, B. (2013). CAREER: Student Motivation and Learning in Engineering. Kättesaadav: <https://www.semanticscholar.org/paper/CAREER%3A-Student-Motivation-and-Learning-in-Benson-Kirn/244ac9238dcd5572f44addc317cd9f7a9537ba3a>, 10. mai 2020
- Costa, F. J. da, Bispo, M. de S., & Pereira, R. de C. de F. (2018). Dropout and retention of undergraduate students in management: a study at a Brazilian Federal University. *RAUSP Management Journal*, 53(1), 74–85. sci-hub.tw/10.1016/j.rauspm.2017.12.007
- Deci, E., Vallerand, R., Pelletier L., Ryan R. (1991). Motivation and Education: The Self-Determination Perspective, 325-346
- EEK Mainori logistika bakalaureuseõppekava tutvustus. Kättesaadav: <https://www.eek.ee/bakalaureuse%C3%B5pe/eriala/logistika>, 8. mai 2020
- Hällsten, M. (2017). Is Education a Risky Investment? The Scarring Effect of University Dropout in Sweden. *European Sociological Review*, 33, 169-181.
- Jacobs, P.A. & Newstead, S.E.. (2000). The nature and development of student motivation. *The British journal of educational psychology*. 70 (Pt 2). 243-54
- Jim Wu, Y., Kevin Huang, S., Goh, M., & Hsieh, Y. (2013). Global logistics management curriculum: perspective from practitioners in Taiwan. *Supply Chain Management: An International Journal*, 18(4), 376–388. doi:10.1108/scm-04-2012-0145
- Lehmann, W. (2007). "I Just Didn't Feel Like I Fit in": The Role of Habitus in University Dropout Decisions. *Canadian Journal of Higher Education*, v37 (n2), 89-110.
- Manski, C. (1989). Schooling as experimentation: a reappraisal of the postsecondary dropout phenomenon. *Economics of Education Review*, vol. 8(4), 05-312
- Martinez, P., Munday, F. (1998). 9,000 Voices: Student Persistence and Drop-out in Further Education. *FEDA Report*, v2 n7

- Messera, D., Wolter, S. (2010). Time-to-degree and the business cycle. *Education Economics* Vol. 18, No. 1, 11–123.
- Piercy, J., Krampf, R., & Banville, G. (1977). Transportation/Logistics Curriculum Development: Bridging the Gap Between Industry and Academia. *Transportation Journal*, 17(2), 75-82.
- Pierrakeas, C., Xeno, M., Panagiotakopoulos, C., & Vergidis, D. (2004). A Comparative Study of Dropout Rates and Causes for Two Different Distance Education Courses. *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 5(2).
<https://doi.org/10.19173/irrodl.v5i2.183>
- SA Kutsekoda Kutsestandardid. Kättesaadav: <https://www.kutsekoda.ee/kutsestandardid/>, 8. mai 2020
- SA Kutsekoda Kutseregister. Kättesaadav: <https://www.kutseregister.ee/standardid/>, 8. mai 2020
- Savage, N., Birch, R., Noussi, E. (2011). Motivation of engineering students in higher education, *Engineering Education*, 6:2, 39-46 <https://doi.org/10.11120/ened.2011.06020039>
- Schnepf, S. V. (2014). Do Tertiary Dropout Students Really Not Succeed in European Labour Markets? *IZA Discussion Paper No. 8015*. <ftp.iza.org/dp8015.pdf>.
- Stinebrickner T., Stinebrickner R. (2012). Learning about Academic Ability and the College Dropout Decision, *Journal of Labor Economics*, Vol. 30, No. 4, 707-748.
- Tallinna Tehnikakõrgkooli transpordi ja logistika rakenduskõrghariduse õppekava tutvustus. Kättesaadav: <https://www.ttk.ee/sisseastujale/oppekavad/transport-ja-logistika>, 8. mai 2020
- Tallinna Tehnikaülikooli logistika magistriõppekava tutvustus. Kättesaadav: ,
<https://www.ttu.ee/teaduskond/inseneriteaduskond/sisseastujale-32/magistriope-40/logistika-2/>, 8.mai 2020
- Tallinna Tehnikaülikooli ärimajanduse bakalaureuseõppekava tutvustus. Kättesaadav: <https://taltech.ee/teaduskond/majandusteaduskond/tudengile-22/bakalaureuseope-41/arindus-19/oppekava-tutvustus-3/>, 8.mai 2020.
- Tulevikuvaade tööjõu- ja oskuste vajadusele. Transport, logistika, mootorsõidukite remont ja hooldus. Uuringu aruanne. Kutsekoda 2017. Kättesaadav: https://oska.kutsekoda.ee/wp-content/uploads/2016/04/TLM_terviktekst.pdf, 8. mai 2020
- Vansteenkiste, M., Simons, J., Lens, W., Sheldon, K., Deci, E. (2004). Motivating learning, performance, and persistence: the synergistic effects of intrinsic goal contents and autonomy-supportive contexts. *Journal of personality and social psychology*, 87 2, 246-60

LISAD

Lisa 1. Ankeetküsitlus

Uuring ülikooliõppe katkestamise põhjustest

Uuringu eesmärgiks on selgitada välja peamised põhjused, miks Tallinna Tehnikaülikooli logistika õppekava üliõpilased on õpingud katkestanud ning selgitada välja nende motivatsioon õpingute lõpetamise osas või põhjused, miks õpinguid lõpetada ei plaanita. Me ei seosta teie isikut teie vastustega ning töötleme vastuseid anonüümselt.

* - Kohustuslik küsimus

Õppekavale õppima asumise aasta: Valik [2002;2015]

Millised olid peamised tegurid teie õpingute katkemisel? *

Kool oli liiga raske

Töö võttis aja endale

Tööl ei peetud diplomit vajalikuks

Leidsin, et eriala ei sobi mulle

Õppekorralduse vähene paindlikkus

Õppejõud olid ebapädevad

Huvi õpingute vastu kadus

Majanduslikud põhjused

Perekondlikud/elukorralduslikud muutused

Langesin tasuta õppes tasulisse õppesse

Raskused lõputöö protsessi käivitamisega (teema ja juhendaja leidmine, klapp juhendajaga)

Ka mitmed koolikaaslased katkestasid

Muu:

Millised olid peamised õpingute katkemise põhjused teie kaaslastel?

...

Kuidas hindate logistika õppekaval õppimise kogemust tervikuna? *

Skaala 1-5 (Väga negatiivne – Väga positiivne)

Milline on Tallinna Tehnikaülikooli maine teie jaoks täna? *

Skaala 1-5 (Väga negatiivne – Väga positiivne)

Kuidas hindate enda lähedaste toetust õpingute ajal? *

Skaala 1-5 (Ei toetanud üldse – Toetasid väga palju)

Kuidas hindate enda majanduslikku olukorda õpingute ajal? *

Skaala 1-5 (Väga kehv – Väga hea)

Kuivõrd muutus ülikool enne väljalangemist teie jaoks stressiallikaks? *

Skaala 1-5 (Üldse mitte – Väga suurel määral)

Kas olete jätkanud õpinguid mõnes teises kõrgkoolis? *

Jah, lõpetasin teise kõrgkooli

Jah, õpin jätkuvalt teises kõrgkoolis

Jah, teine kõrgkool jäi lõpetamata

Ei jätkanud

Kui vastasite eelmisele küsimusele jaatavalt, siis millises koolis jätkasite õpinguid?

...

Millisel ametikohal hetkel töötate? *

Tippjuht

Keskastme juht

Spetsialist

Lihttööline

Eraettevõtja/Vabakutseline

Hetkel ei tööta

Ei soovi vastata

Kuivõrd on praegune töökoht seotud õpitud erialaga? *

Skaala 1-5 (Ei ole üldse seotud – Väga seotud)

Palun hinnake, kuidas ülikooli katkestamine on mõjutanud teie karjääri? *

Mõjutas üsna tugevalt negatiivselt

Mõjutas kergelt negatiivselt

Ei mõjutanud üldse

Mõjutas kergelt positiivselt

Mõjutas üsna tugevalt positiivselt

Palun hinnake kuivõrd ülikool arendas teie isikliku elukestva õppe võimekust? *

Skaala 1-5 (Üldsegi mitte – Väga palju)

Kui oluliseks peate õpingud Tallinna Tehnikaülikoolis ikkagi lõpule viia? *

Skaala 1-5 (Ei pea üldse – Pean väga oluliseks)

Kui suur on tõenäosus, et võtate järgmise 3a jooksul õpingute lõpetamise uuesti käsile? *

Väga ebatõenäoline

Pigem ebatõenäoline

Ei oska öelda

Pigem tõenäoline

Väga tõenäoline

Olen juba lõpetamise uuesti käsile võtnud

Mis on takistanud kooli tagasi tulemast? *

Ei näe vajadust

Ei ole motiveeritud

Ei ole aega

Raske hakkama saada

Tänane õpetamise tase ei vasta ootustele

Muu:

Mida saaks ülikool täna omalt poolt teha, et teie naasmise tõenäosust suurendada? *

...

Palun hinnake oma pooleli jäänud õpingute jooksul ülikoolis kogetu väärtust ning terviklikku panust enda kompetentside, karjääri ning isiklikku arengusse *

Skaala 1-5 (Ei hinda kogetut üldse väärtuslikuks – Hindan väga väärtuslikuks)

Kas õppisite tasuta õppes? *

Jah, läbivalt

Jah, osaliselt

Ei

Teie sugu *

Mees

Naine

Kui olete nõus jagama oma kogemust lähemalt ning andma antud teemal lühiintervjuu (max 30 min), jätke siia palun enda e-maili aadress või telefoninumber.

...

Lisa 2. Intervjuu küsimused

1. Mis mõjutas õppimismotivatsiooni õppe kestel ja kuidas oli dünaamika? Kas kohe alguses hakkas motivatsioon langema? Või juhtus ikkagi midagi elulist (mitte otseselt kooliga seonduvat)?

2. Kas on olnud aegu, kus koolile kulutatud pingutus on tundunud (osaliselt?) raisatuna? Täna hinnates, milline osa kogu kooli rindel tehtud pingutusest on tundunud väheväärtuslikuna?

3. Teie isiklikust kogemusest kooliga - kui täna värske abiturient küsiks Tallinna Tehnikaülikoolis õppimise kohta, mis oleks kaks head asja ja kaks halba asja, mis talle (esimese reaktsiooni pealt) välja tooksite?

4. Millised olid sidemed kursaliikmete vahel ja kas mõndadega on suhtlus siiani säilinud? Kas kooli ajal loodud kontaktid on teile kuidagi hiljem muul viisil kasulikuks osutunud? (eelkõige mõeldes siis - teiselt)

5*. Kuna märkisite enda majandusliku seisu õpingute ajal kehvaks ja ühe põhjusena kooli katkestamisel märkisite töö, siis kas võib öelda, et peamine põhjus oli see, et pidite kooli katkestama (täiskohaga) tööle minemiseks ja pärast seda oli keeruline uuesti kooliga "ree peale" saada?

6*. Kuna märkisite, et praegune töökoht ei ole logistikaga seotud, siis kas kahetsete erialavalikut ja tagantjärele vaadates oleksite mõne teise eriala valinud või on logistika erialal õppimisest ikkagi praegusel erialal kasu olnud?

*- küsitud vaid osadelt intervjuueeritavalt

Lisa 3. Lihtlitsents

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks¹

Mina KRISTJAN SOOTALU

1. annan Tallinna Tehnikaülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose
ÜLIKOOLIÕPPE HILINE KATKESTAMINE JA ÜLIKOOLIKOGEMUSE VÄÄRTUS
ÕPINGUD KATKESTANUD ÜLIÕPILASTE SILMIS TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOLI
LOGISTIKA BAKALAUREUSEÕPPE NÄITEL

mille juhendaja on TARVO NIINE

- 1.1 reprodutseerimiseks lõputöö säilitamise ja elektroonse avaldamise eesmärgil, sh TalTechi raamatukogu digikogusse lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
- 1.2 üldsusele kättesaadavaks tegemiseks TalTechi veebikeskkonna kaudu, sealhulgas TalTechi raamatukogu digikogu kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.
2. Olen teadlik, et käesoleva lihtlitsentsi punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
3. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest ning muudest õigusaktidest tulenevaid õigusi.

¹*Lihtlitsents ei kehti juurdepääsupiirangu kehtivuse ajal, välja arvatud ülikooli õigus lõputööd reprodutseerida üksnes säilitamise eesmärgil.*